

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/115/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119203041
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrea Szombathová Poláková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4119203041.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovvej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a JUDr. Kataríny Marčekovej, v spore žalobcov: 1. mal. I. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. 4, E., zastúpená matkou: F. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. 4, E., 2. W. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. X/XX, E., 3. S. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. X/XX, E., všetci zast.: Advokátska kancelária JUDr. Chlapík s. r. o., so sídlom Sládkovičova 13, Žilina, IČO: 47 232 072, proti žalovaným: 1. Nemocnice s poliklinikami n. o. v likvidácii, so sídlom Štefánikova trieda 69, Nitra, IČO: 45 732 205, zast. Advokátska kancelária JUDr. Henrich Dušek, s. r. o., so sídlom Staré Grunty 162, Bratislava, IČO: 36 740 951, 2. Fakultná nemocnica Nitra, so sídlom Špitálska 6, Nitra, IČO: 17 336 007, zast. Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ, s. r. o., so sídlom Farská 25, Nitra, IČO: 36 856 282, o ochrane osobnosti, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 20. mája 2020 č. k. 12C/21/2019-192 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom zamietajúcom výroku vo vzťahu k žalovanému v 1. rade (II.) a vo výroku o náhrade trov konania žalovaného v 1. rade (III.) potvrdzuje.

Žalovanému v 1. rade priznáva vo vzťahu k žalobcom v 1. až 3. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie návrh na prerušenie konania zamietol. Žalobu vo vzťahu k žalovanému v 1. rade zamietol a súčasne priznal žalovanému v 1. rade náhradu trov konania v plnej výške, ktorú sú povinní zaplatiť žalobcovia v 1. - 3. rade spoločne a nerozdielne s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením. Súd konanie vo vzťahu k žalovanému v 2. rade zastavil a žalovanému v 2. rade náhradu trov konania voči žalobcom v 1.-3. rade nepriznal. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 162 ods. 1, 3, § 145 ods. 2 CSP, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 100 ods. 1, 2, 3, § 101 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že žalobcovia sa žalobou doručenou súdu dňa 20. 03. 2019 domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch z titulu zásahu do práva na ochranu osobnosti ako dôsledku nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti mal. žalobkyne v 1. rade. Žalobkyňa v 1. rade sa domáhala voči žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade spoločne a nerozdielne zaplata sumy 150 000 eur, žalobca v 2. rade sa domáhal voči žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade spoločne a nerozdielne zaplata sumy 50 000 eur a žalobkyňa v 3. rade sa domáhala voči žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade spoločne a nerozdielne zaplata sumy 50 000 eur, s poukazom na ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobu odôvodnili tým, že žalovaní boli poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti maloletej žalobkyne v 1. rade v súvislosti s pôrodnou a popôrodnou starostlivosťou, v rámci ktorej došlo zo strany žalovaných k závažným pochybeniam s trvalými následkami bez prognózy zlepšenia zdravotného stavu. Žalobkyňa v 1. rade sa narodila dňa XX. XX. XXXX. Žalovaný v 1. rade jej poskytoval zdravotnú starostlivosť v

priebehu pôrodu a po pôrode, žalovaný v 2. rade poskytoval neonatologickú zdravotnú starostlivosť žalobkyňi v 1. rade v období od 07. 08. 2014 do 20. 08. 2014. Žalobkyňa v 1. rade trpí od svojho narodenia poškodeniami a závažnými poruchami zdravia s trvalými bolesťami, vyžaduje 24-hodinovú starostlivosť a pravidelnú rehabilitačnú liečbu. Zdravotné následky sú trvalé, bez prognózy zlepšenia zdravotného stavu. V žalobe boli popísané nasledovné poruchy zdravia u žalobkyne v 1. rade: hypoxicko-ischemická encefalopatia vzniknutá v uvedenom období, kvadruparetická detská mozgová obrna, slepota na obe oči centrálného typu, strata sluchu stredne ťažká, ťažká psychosomatická retardácia, symptomatický West-Lennox-Gastautov syndróm, trvalá výživa len sondou zavedenou do žalúdka, inkontinencia moču a stolice, neschopnosť vývoja reči. Zdravotný stav žalobkyne vyplýva zo znaleckých posudkov č. 2/2016, vypracovaného MUDr. Jozefom Višňovským a č. 10/2016, vypracovaného MUDr. Hanou Podešvovou v spojení so znaleckým posudkom č. 150/2016, vypracovanom MUDr. Miloslavom Dudom. Žalobcovia v 2. a 3. rade sú starí rodičia žalobkyne v 1. rade, ktorí žijú so žalobkyňou v 1. rade a jej matkou v spoločnej domácnosti. Matka žalobkyne v 1. rade - F. N. sa v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 16C/66/2017 domáha náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, žalobu súdu doručila dňa 08. 08. 2017. Na Okresnom súde Žilina prebieha pod sp. zn. 14C/20/2017 konanie o náhradu škody, kde sa mal. I. N. ako žalobkyňa v 1. rade a F. N. ako žalobkyňa v 2. rade domáhajú voči žalovaným v 1. a 2. rade náhrady škody. K návrhu právneho zástupcu žalovaného v 2. rade, ako aj zástupcu žalovaného v 1. rade na prerušenie konania do právoplatného skončenia vecí vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 16C/66/2017 a veci vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 14C/20/2017 súd uviedol, že tento návrh zamietol, pretože rozhodnutie vo veci civilného konania vedeného na Okresnom súde Nitra, ako aj Okresnom súde Žilina by neprinieslo žiadnu zmenu v otázke posudzovania vznesenej námietky premlčania. Výsledok a právoplatné rozhodnutia v oboch týchto konaniach by nepriniesli žiadnu zmenu v tom, že nárok žalobcom prejednávaný v tomto konaní je premlčaný, a preto nemá význam čakať na právoplatné skončenie týchto konaní. Vzhľadom na vyjadrenie právneho zástupcu žalobcov ešte pred otvorením pojednávania dňa 20. 05. 2020, súd konanie voči žalovanému v 2. rade zastavil. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že s poukazom na vznesenú námietku premlčania sa v prvom rade zaoberal otázkou, či nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podlieha premlčaniu a ak áno, či vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote, a dospel k záveru, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Súd poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 110/2011 zo dňa 13. 10. 2011, 5Cdo 265/2009 zo dňa 17. 02. 2011, kde bolo konštatované, že právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby je zabezpečované radom čiastkových prostriedkov, na ktoré sa možno pozeráť relatívne úplne samostatne. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv (podobne ako je to v prípade bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia alebo práva na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom podľa ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov), jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Práve obsah nároku, a nie predmet jeho ochrany, je rozhodujúci pre posúdenie, či sa uplatní všeobecný právny inštitút premlčania. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Preto, keďže sa jedná o osobné právo majetkovej povahy, súd dospel k názoru, že podlieha premlčaniu. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že k poškodeniu zdravia u žalobkyne v 1. rade došlo dňa 07. 08. 2014, kedy došlo k pôrodu žalobkyne v 1. rade, v dňoch 07. 08. 2014 - 20. 08. 2014 jej bola poskytovaná neonatologická zdravotná starostlivosť. Z uvedených skutočností vyplýva, že ak malo dôjsť k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne v 1. rade zo strany žalovaných, stalo sa tak v období od 07. 08. 2014 do 20. 08. 2014, od tohto dátumu, teda odo dňa nasledujúceho po dni 08. 08. 2014, prípadne po dni 20. 08. 2014 si žalobcovia mohli uplatniť po prvý raz právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v lehote troch rokov do 08. 08. 2017, prípadne do 21. 08. 2017. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho

zákonníka). Žalobcovia žalobu včas nepodali, doručili ju na súd až po uplynutí premlčacej doby a to dňa 20. 03. 2019 a žalovaní v 1. a 2. rade vzniesli námietku premlčania, súd žalobu z dôvodu jej premlčania zamietol, a preto sa ďalej nezaoberal meritom veci, či žalovaní nesú zodpovednosť za súčasný zdravotný stav žalobkyne v 1. rade. Právny zástupca žalobcov argumentoval tým, že by súd mal prihliadnuť na dôvody hodné osobitného zreteľa. Všeobecne platí, že vznesenie námietky premlčania voči uplatňovanej pohľadávke nemožno pokladať za konanie v rozpore s dobrými mravmi. Dobrým mravom zásadne neodporuje, ak niekto namieta premlčanie práva uplatňovaného voči nemu, pretože inštitút premlčania prispieva k istote v právnych vzťahoch, je inštitútom zákonným, a teda použiteľným vo vzťahu k akémukoľvek právu, ktoré sa podľa zákona premlčuje. Uplatnenie námietky premlčania by sa priečilo dobrým mravom len vo výnimočných prípadoch, kedy by bolo výrazom zneužitia tohto práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by za tejto situácie zánik nároku vymáhanej pohľadávky bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a dôvody, pre ktoré svoje právo včas neuplatnil. Tieto okolnosti by pritom mali byť naplnené v takej intenzite, aby odôvodňovali tak významný zásah do právnej istoty. Podmienky, za ktorých je možné odmietnuť prihliadnutie na premlčanie, t. j. prihliadnuť na premlčanie a zánik nároku v dôsledku vznesenej námietky premlčania, spočívajú v odstránení mimoriadnej tvrdosti zákonných účinkov premlčania a súčasne v tom, aby oprávnený presvedčivo dokázal, že svoje právo nemohol z nejakého relevantného objektívneho dôvodu na súde uplatniť včas, najmä v dôsledku úmyselného konania dlžníka poškodiť veriteľa. Odôvodnenosť námietky oprávneného a ním argumentovaná neprimeraná tvrdosť zostáva na posúdení a úvahe súdu, ktorý však prípadný rozpor výkonu práva musí skúmať objektívne. Pri tomto hodnotení súd musí vychádzať predovšetkým z okolností konkrétneho prípadu, pričom súd prihliada predovšetkým na to, za akých okolností bola námietka premlčania vznesená a za akých okolností k premlčaniu došlo (dôvody, pre ktoré nedošlo k uplatneniu práva), a prípadne samotnú ujmu, ktorá veriteľovi v dôsledku účinkov premlčania hrozí. Úmysel poškodiť druhého účastníka námietkou premlčania však nemožno vyvodiť z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatneného nároku vyvodzovaný, ale z tých konkrétnych okolností, za ktorých bola námietka premlčania uplatnená. Tieto okolnosti by pritom museli byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premlčania. Tieto podmienky však v danej veci splnené nie sú, pretože samotní žalobcovia si spôsobili márne uplynutie premlčacej doby. Žalovaní v 1. a 2. rade nenesú zodpovednosť za to, že žalobcovia nepodali žalobu v lehote troch rokov odo dňa, kedy podľa ich tvrdení došlo k neoprávnenému zásahu do ich osobnostných práv zo strany žalovaných. Žalobcom nič nebránilo podať žalobu v premlčacej lehote, sama matka žalobkyne v 1. rade podávala prostredníctvom právneho zástupcu žalobu na Okresný súd Nitra už dňa 08. 08. 2017, konanie je vedené pod sp. zn. 16C/66/2017. Neobstoja potom argumenty, že nemohla podať žalobu skôr, že jej mohla začať plynúť premlčacia lehota najskôr vtedy, keď bolo zistené, že došlo k porušeniu zdravia a mohla začať plynúť od vypracovania znaleckého posudku MUDr. Višňovským, čo bolo 30. 01. 2016, pričom aj keby súd počítal premlčaciu lehotu od tohto dátumu, žaloba bola podaná neskoro - po uplynutí troch rokov aj po 30. 01. 2016 - až 20. 03. 2019. Obaja žalovaní vzniesli námietku premlčania hneď pri prvom úkone, ktorý im patril, teda vo vyjadrení k podanej žalobe, ktorá im bola doručovaná. Vyjadrenia žalovaných boli doručené právnenému zástupcovi žalobcov, ešte pred otvorením pojednávania súd vyslovil svoj právny názor a uviedol, že nárok žalobcov je uplatnený neskoro po uplynutí premlčacej doby, napriek tomu právny zástupca žalobcov trval na podanej žalobe. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie návrh na prerušenie konania zamietol ako nedôvodný, žalobu vo vzťahu k žalovanému v 1. rade zamietol pre jej premlčanie, konanie vo vzťahu k žalovanému v 2. rade zastavil pre čiastočné späťvzatie. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému v 1. rade náhradu trov konania priznal v plnej výške, nakoľko vo veci mal plný úspech, keď v konaní neboli zistené žiadne výnimočné dôvody hodné osobitného zreteľa ani v okolnostiach danej veci, ani u strán sporu s poukazom na ustanovenie § 257 CSP. Žalovaný v 1. rade si uplatnil náhradu trov konania, pretože zakladateľom žalovaného v 1. rade je Nitriansky samosprávny kraj, je napojený na verejný rozpočet, nemôže sa vzdať oprávnených nárokov. Okrem toho, žalobcovia boli zastúpení právny zástupcom, mohli si rozmyslieť, či podajú žalobu, mali dostatok časového priestoru, vzhľadom na vyjadrenia žalovaných mohli zväžiť späťvzatie žaloby, čím by sa vyhli plateniu trov. Súd žalovanému v 2. rade v súlade s ustanovením § 256 ods. 1 CSP náhradu trov konania voči žalobcom v 1. - 3. rade nepriznal, aj keď žalobcovia zavinili zastavenie konania, ale žalovaný v 2. rade si náhradu trov konania neuplatnil.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom zamietajúcom výroku vo vzťahu k žalovanému v 1. rade a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania žalovaného v 1. rade napadli v zákonom

stanovenej lehote odvolaním žalobcovia, udávajúc, že s právnym názorom súdu, že mohli prvý raz uplatniť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v lehote troch rokov do 08. 08. 2017, prípadne do 21. 08. 2017, nemôžu súhlasiť. Ak súd určil začiatok plynutia premlčacej doby dňom XX. XX. XXXX, kedy sa dieťa narodilo, resp. dňom 20. 08. 2014, kedy skončila neonatologická zdravotná starostlivosť o maloletú, ani v deň jej narodenia a ani v deň skončenia jej popôrodnej starostlivosti dňa 20. 08. 2014 nebolo známe, že ide o závažné poškodenie zdravia maloletej a rovnako neboli známe následky poškodenia zdravia. V tom čase nielenže nebolo známe zdravotné postihnutie maloletej a jeho následky, ale ani nedošlo k zásahu do súkromného a rodinného života žalobcov. Zásah do súkromia žalobcov sa prejavil až s pribúdajúcim vekom maloletej, kedy sa preukázalo, že liečba maloletej je neúspešná. V znaleckých posudkoch doc. MUDr. Višňovského, CSc. zo dňa 31. 03. 2016 a MUDr. Podešovej zo dňa 08. 06. 2016 znalci vyslovili, že zdravotné následky u maloletej sú trvalé, bez akejkoľvek prognózy zlepšenia zdravotného stavu, čím bolo jednoznačne preukázané, že maloletá je natrvalo neschopná riadneho občianskeho a rodinného života, nikdy nebude pociťovať a ani prejavovať prejavy šťastia, lásky a ostatné osobnostné prvky rodinného prostredia, navzájom vo vzťahu k svojim blízkym osobám. Až po takomto zistení mohli žalobcovia podať žalobný návrh na ochranu osobnosti, opierajúc sa o znalecký posudok doc. MUDr. Višňovského, CSc. zo dňa 31. 03. 2016. Zásah do súkromia žalobcov nevznikol narodením maloletej a ani v jej dočenskom veku, pretože súkromnostné prejavy sa začínajú rozvíjať a prejavovať až s pribúdajúcim vekom dieťaťa. Keďže následky poškodenia zdravia sú podľa znaleckého posudku trvalé a neodstrániteľné, žalobný návrh žalobcov mohol byť uplatnený prvý raz od znaleckého posudku doc. MUDr. Višňovského, CSc. zo dňa 31. 03. 2016. Tiež namietali, že súd sa podstatou otázky, či ide o rozpor s dobrými mravmi nezaoberal a zamietol návrh len z dôvodu, že žalobcovia nepodali žalobný návrh včas, za čo žalovaní v 1. a 2. rade nenesú zodpovednosť, a preto nemôže byť žalovaným v 1. a 2. rade odopreté právo uplatniť námietku premlčania. Za fatálne pochybenie súdu považujú tvrdenie, že aj keby súd počítal premlčaciu dobu od vypracovania znaleckého posudku MUDr. Višňovského, čo bolo 30. 01. 2016, žalobný návrh bol podaný dňa 20. 03. 2019, aj tak bola žaloba podaná oneskorene, pretože znalecký posudok doc. MUDr. Višňovského, CSc. bol vypracovaný dňa 31. 03. 2016. V danom prípade mal súd prihliadnuť na súčasnú zdravotnú situáciu žalobkyne v 1. rade mal. I. N., u ktorej sú fatálne doživotné následky poškodenia zdravia, ako aj krajný zásah do súkromia tejto rodiny, ktorá sa dennodenne s nesmiernym utrpením pozerá na bezmocné dieťa. Ak žalovaný v 1. rade je presvedčený, že škodu na zdraví a jej následky nezavinil, má možnosť svoju argumentáciu uplatniť v sporovom konaní, a nie námietkou premlčania. Právne odôvodnenie súdu v otázke dobrých mravov je zmätočné a nezrozumiteľné. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom rozsahu (výroku II., III.) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

3. Žalovaný v 1. rade v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalobcov v 1. až 3. rade uviedol, že napadnutý rozsudok vychádza zo správneho právneho posúdenia veci a nie je daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Súd prvej inštancie subsumoval skutkový stav pod správnu právnu normu, ktorú správne interpretoval a aplikoval. V konaní plne legitímne uplatnil námietku premlčania v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, a preto sa súd prvej inštancie musel touto námietkou premlčania zaoberať. V konaní má rovnaké postavenie ako žalobcovia v 1. - 3. rade a má rovnaké zákonné možnosti hájiť svoje práva. Výklad ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka žalobcami v 1. - 3. rade, podľa ktorého sa právo na náhradu nemajetkovej ujmy mohlo po prvý raz vykonať až po vyhotovení znaleckého posudku doc. MUDr. Višňovského, CSc. (t. j. 31. 03. 2016) a že premlčacia doba neplynie od údajného neoprávneného zásahu žalovaného v 1. rade do zdravia žalobkyne v 1. rade, je v rozpore so zákonom, ustálenou judikatúrou aj princípom právnej istoty. Žalobcovia v 1. až 3. rade podali žalobu o ochranu osobnosti v marci 2019, t. j. po vyše štyroch rokoch od narodenia žalobkyne v 1. rade, kedy malo prísť k zásahu do rodinného a súkromného života žalobcov v 1. až 3. rade, a teda predmetná žaloba bola podaná po uplynutí všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby. Podobne by výkladom uplatneným žalobcami bol absolútne popretý princíp právnej istoty, pretože by sa žalobcovi v súdnom konaní dávala možnosť nechať si vyhotoviť znalecký posudok po rokoch (pokojne aj po desiatkach rokov) odo dňa, kedy malo dôjsť k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov a až od dátumu vyhotovenia znaleckého posudku by žalobcom začala plynúť premlčacia lehota. Je potom absolútne nepodstatné zistenie, kedy konkrétne bol znalecký posudok doc. MUDr. Višňovského, CSc. vyhotovený, a teda, či 30. 01. 2016 alebo 31. 03. 2016, pretože je to pre daný skutkový a právny stav úplne irelevantné. Žalobcovia síce poukazujú na rozpor s dobrými mravmi pri uplatnení námietky premlčania, ale z ich vyjadrenia nie je celkom zrejmé, v čom konkrétne má rozpor s dobrými mravmi spočívať, v čom je daná výnimočnosť práve ich prípadu a nepreukazovali ani špecifické

okolností, pre ktoré by bolo možné uprieť žalovanému v 1. rade výkon práva namietať premlčanie uplatneného nároku. Má za to, že súd prvej inštancie preto nemal ani dôvod posudzovať, či vznesenú námietku premlčania nemožno považovať za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi. Navrhol, aby odvolací súd potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a priznal mu náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100%.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcov (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania, s verejným vyhlásením rozsudku a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom zamietajúcom výroku vo vzťahu k žalovanému v 1. rade (II.) a vo výroku o náhrade trov konania žalovaného v 1. rade (III.) je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

5. Predmetom konania je žaloba žalobcov v 1. až 3. rade, doručená súdu prvej inštancie dňa 20. 03. 2019, ktorou sa maloletá žalobkyňa v 1. rade vo vzťahu k žalovaným v 1. a 2. rade domáhala náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 150 000 eur a žalobca v 2. a 3. rade náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, každý z nich v sume 50 000 eur. V žalobe dôvodili, že žalovaní boli poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti maloletej žalobkyni v 1. rade v súvislosti s pôrodnou a popôrodnou starostlivosťou, v rámci ktorej došlo zo strany žalovaných k závažným pochybeniam s trvalými následkami do telesnej integrity žalobkyne v 1. rade. V dôsledku týchto pochybení žalobkyňa v 1. rade od svojho narodenia trpí poškodeniami a závažnými poruchami zdravia s trvalými bolesťami vyžadujúcimi permanentnú 24-hodinovú starostlivosť a pravidelnú rehabilitačnú liečbu. Poruchy zdravia žalobkyne v 1. rade spôsobili fatálne zdravotné následky, bez prognózy zlepšenia jej zdravotného stavu. Protiprávnym konaním žalovaných v 1. a 2. rade tak došlo k zásahu do súkromného a rodinného života žalobcov, ktorý Občiansky zákonník chráni v ustanoveniach § 11 a § 13. Takýto zásah najcitlivejšie dopadol na rodinný, súkromný či občiansky život maloletej žalobkyne v 1. rade, ktorá je pozbavená natrvalo všetkých osobnostných práv súvisiacich s rodinným a súkromným životom. Je pripútaná na lôžko, nevidí, nepočuje, nie je schopná samostatne prijímať stravu. Nedokáže vnímať svoje okolie, rozpoznávať osoby v jej okolí. Žalobcovia v 2. a 3. rade sú blízkymi osobami žalobkyne v 1. rade, jej starými rodičmi, ktorí žijú s matkou maloletej a s maloletou v spoločnej domácnosti. Maloletá I. je ich jediným vnúčaťom a s jej ťažkým zdravotným postihnutím sa nedokážu dodnes psychicky vyrovnáť. Namiesto radosti z vývoja narodeného dieťaťa a pocitov šťastia a lásky pri rozvíjaní všestranných rodinných vzťahov s dieťaťom, všetky blízke osoby trpia nevyvrátiteľným pocitom ľútosť nad nešťastným životným osudom dieťaťa, v dôsledku ktorého zanikla vzájomná väzba rodinných vzťahov a rodinného spoložitia so žalobkyňou v 1. rade. Vzhľadom na neoprávnenosť zásahu do práva žalobcov na rodinné spoložitie sa žalobcovia domáhali primeraného finančného zadosťučinenia v peniazoch.

6. Podľa § 379 CSP odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak
a/ od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý
b/ ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov
c/ určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

7. Podľa § 380 ods. 1 CSP odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. Odvolací súd po prejednaní podaného odvolania žalobcov dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho napadnutom rozsahu je vecne správne, keď súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vec aj po právnej stránke správne posúdil. S ohľadom na dôvody podaného odvolania žalobcov, odvolací súd udáva, že súd prvej inštancie správne prihliadol na žalovaným v 1. rade vznesenú námietku premlčania, ktorú vyhodnotil ako dôvodnú.

10. Účelom právnej úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch je, aby oprávnený subjekt pod hrozbou sankcie premlčania uplatnil (vykonal) svoje právo v ustanovenej premlčacej dobe, teda včas. Účinné vznesenie námietky premlčania práva znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať, keďže vznesením námietky premlčania zaniká nárok na autoritatívnu vynútitelnosť uplatneného práva. Tento inštitút poskytuje východisko, ako predísť, resp. riešiť situácie, keď až po dlhej dobe dochádza k uplatneniu majetkového práva, a tak sa do právnych vzťahov strán

vnáša právna neistota. V inštitúte premlčania sa premieta pravidlo *vigilantibus iura scripta sunt* (že zákony sú písané pre bdelych, teda pre tých, ktorí o svoje práva dbajú; alebo inak povedané, že právo patrí bdelym).

11. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka okrem dĺžky premlčacej doby pojednáva i o jej počiatku, stanovenom okamihom, keď sa právo mohlo vykonať prvý raz. Aplikujúc uvedené ustanovenie na danú právnu vec, je potrebné konštatovať, že počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemajetkovú ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Takéto ustálené právne závery boli opakovane judikované rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR, v jeho rozhodnutiach, napr. 2Cdo/194/2011(R58/2014), 5Cdo/265/2009, a tak pre súd prvej inštancie, ako ani pre odvolací súd niet žiadneho opodstatneného dôvodu sa od týchto záverov najvyššej súdnej authority odchýliť.

12. Potom v kontexte prejednávanej právnej veci, vo vzťahu k žalovanému v 1. rade, ktorý poskytoval žalobkyni v 1. rade zdravotnú starostlivosť počas jej pôrodu, je potrebné ustáliť, že pokiaľ súd prvej inštancie uzavrel, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo dňa 07. 08. 2014, kedy v súvislosti s pôrodom žalobkyně v 1. rade došlo zo strany žalovaného v 1. rade k poškodeniu zdravia žalobkyně v 1. rade s trvalými a vážnymi následkami, takýto záver súdu prvej inštancie je správny a odvolací súd sa s ním stotožňuje. Žalobcovia si tak právo na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému v 1. rade mohli uplatniť v lehote troch rokov, plynúcej od 08. 08. 2014 do 08. 08. 2017. Žalobcovia však svoju žalobu podali na súd dňa 20. 03. 2019, teda po uplynutí premlčacej doby.

13. I keď je zrejmom skutočnosť, že účinky neoprávneného zásahu žalovaného v 1. rade do práva žalobcov na súkromie a rodinný život budú pretrvávať po dlhú dobu, i s ohľadom na trvalé následky poškodenia zdravia žalobkyně v 1. rade, ktoré v celom komplexe v čase neoprávneného zásahu ešte neboli zjavné, tak ako na ne poukázali žalobcovia v 1. až 3. rade, nič to nemení na skutočnosti, že neoprávneným zásahom objektívne spôsobilým porušiť alebo ohroziť ich osobnostné práva bolo konanie žalovaného v 1. rade v súvislosti s poskytnutím pôrodnej zdravotnej starostlivosti žalobkyni v 1. rade dňa 07. 08. 2014. Okamihom určujúcim počiatok plynutia premlčacej doby nebol moment vyhotovenia znaleckého posudku doc. MUDr. Višňovského, CSc. dňa 31. 03. 2016, tak ako tvrdili žalobcovia, keď tak ako už odvolací súd konštatoval vyššie, počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemajetkovú ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby a týmto okamihom bolo práve konanie žalovaného v 1. rade v súvislosti s ním poskytnutou pôrodnou starostlivosťou žalobkyni v 1. rade, v dôsledku ktorej nastalo vážne poškodenie jej zdravia, s následkami, ktoré sa pochopiteľne môžu prejaviť až neskôr, resp. ktoré budú pretrvávať dlhodobo.

14. S ohľadom na vyššie uvedené potom súd prvej inštancie, vzhľadom na žalovaným v 1. rade vznesenú námietku premlčania voči uplatnenému nároku žalobcov v 1. až 3. rade, správne ustálil, že nárok žalobcov v 1. až 3. rade na nimi uplatnené plnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je v celom rozsahu premlčaný.

15. Vo vzťahu k odvolacej argumentácii žalobcov, že súd prvej inštancie sa nedostatočne zaoberal ich námietkou rozporu vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi, je potrebné konštatovať, že ani v tomto ohľade nie je odvolanie žalobcov dôvodné.

16. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia konštatoval, že uplatnenie námietky premlčania by sa priečilo dobrým mravom len vo výnimočných prípadoch, kedy by bolo výrazom zneužitia tohto práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, ako i to, že podmienky, za ktorých je možné odmietnuť prihliadnutie na premlčanie, spočívajú i v tom, že oprávnený musí presvedčivo dokázať, že svoje právo nemohol z nejakého relevantného objektívneho dôvodu na súde uplatniť včas, najmä v dôsledku úmyselného konania dlžníka poškodiť veriteľa.

17. K uvedeným záverom odvolací súd poukazuje i na závery prijaté Ústavným súdom SR v jeho rozhodnutí sp. zn. II ÚS 176/2011, v ktorom ÚS SR konštatoval nasledovné: samotná dôvodnosť vznesenej námietky premlčania však rozpor s dobrými mravmi nezakladá. Aplikácia tohto inštitútu by

mala byť len výnimočná a nemala by zhojovať neznalosť zákona - t. j. neznalosť plynutia premlčacích dôb. V tomto smere je potrebné poukázať aj na jednu zo základných zásad súkromného práva - vigilantibus iura scripta sunt - právo patrí bdelym. Preto je potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi, skúmať, či strana konania, ktorá sa dovoľáva rozporu s dobrými mravmi v súlade s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, postupovala s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti práve v súlade so zásadou vigilantibus iura, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich.

18. V kontexte vyššie uvedeného odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie mal za to, že žalovaným v 1. rade vznesenú námietku premlčania nie je možné vyhodnotiť ako rozpornú s dobrými mravmi, keď okrem skutočností konštatovanej i súdom prvej inštancie, že žalobcovia jednak relevantne nepreukázali, aké okolnosti im bránili vo včasnom uplatnení ich práva, poukazujúc i na to, že v komplexe nimi uplatnených žalôb v súvislosti s vážnym poškodením zdravia žalobkyne v 1. rade boli ďalšie dve žaloby uplatnené v premlčacej dobe, ako i treba konštatovať, že v zásade v konaní pred súdom prvej inštancie ani relevantne netvrdili, ktoré sú tie výnimočné okolnosti danej veci, pre ktoré je potrebné námietku premlčania vznesenú žalovaným v 1. rade považovať za rozpornú s dobrými mravmi. Je nespochybniteľnou skutočnosťou, že mimoriadne vážne a trvalé následky poškodenia zdravia žalobkyne v 1. rade sú takého charakteru, ktoré každý človek nesporne považuje za výnimočné a za situácie včasného uplatnenia nároku by konajúci súd na výnimočnosť a okolnosti danej veci pri meritórnom rozhodovaní prihliadal. Avšak len táto nespochybniteľná výnimočnosť veci a fatálne doživotné následky poškodenia zdravia žalobkyne v 1. rade bez ďalšieho nemôže odôvodňovať konštatovanie, že žalovaným v 1. rade uplatnená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi, keď v kontexte prejednávanej veci je zrejmé, že žalobcovia v súvislosti s takto prezentovanou argumentáciou v zásade relevantne ani neargumentovali, prečo by tomu tak malo byť, ako ani to, prečo svoje právo formou podanej žaloby neuplatnili včas.

19. S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho napadnutom zamietajúcom výroku vo vzťahu k žalovanému v 1. rade a vo výroku o náhrade trov konania žalovaného v 1. rade je vecne správne, preto ho v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalovanému v 1. rade priznal voči žalobcom v 1. až 3. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (§ 262 ods. 1 CSP), pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).